

KOMISJA
EUROPEJSKA

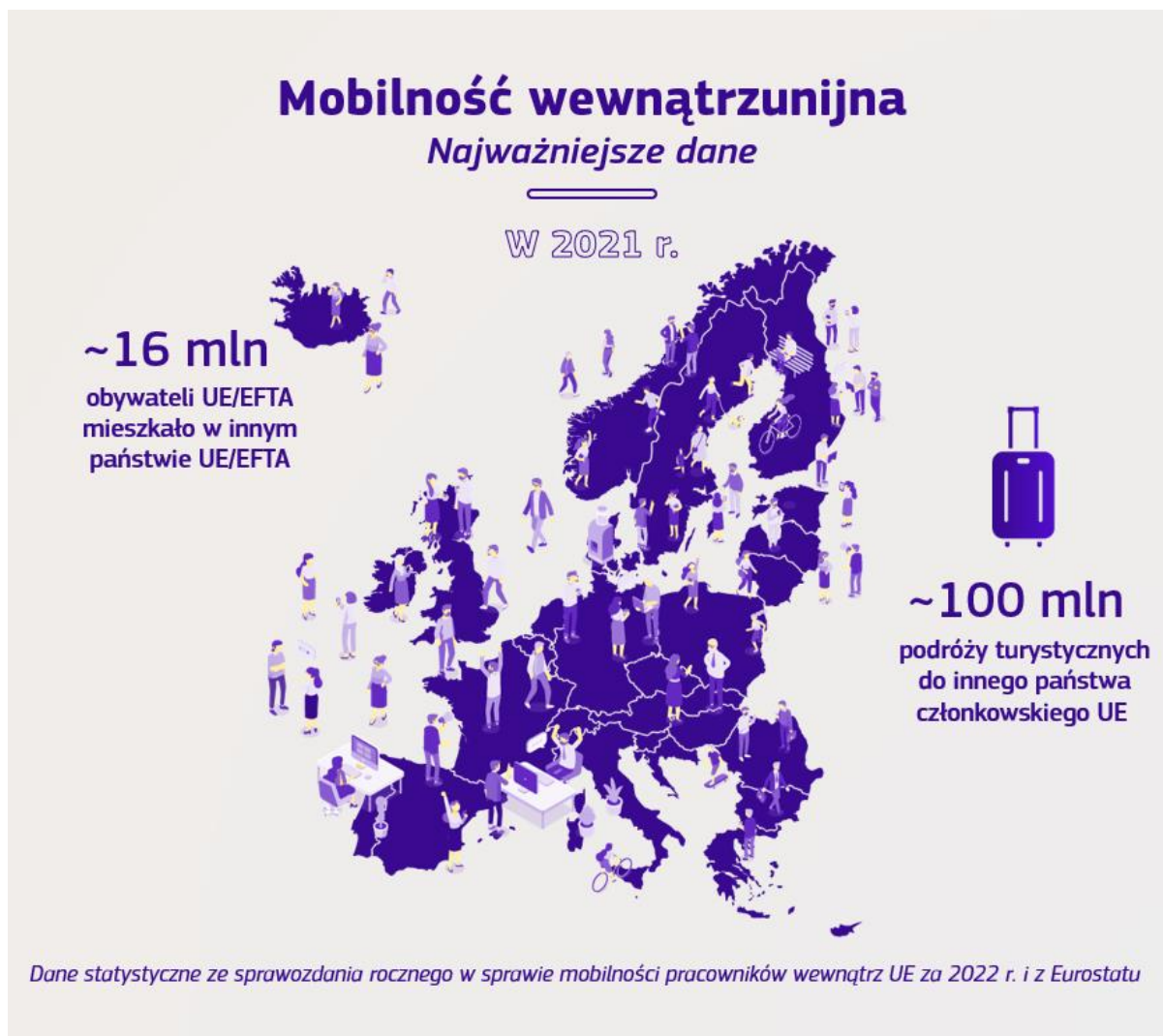
Bruksela, dnia 6.9.2023 r.
COM(2023) 501 final

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

**Cyfryzacja koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego:
ułatwianie swobodnego przemieszczania się na jednolitym rynku**

1. Wprowadzenie

W tym roku obchodzimy **30-lecie jednolitego rynku¹ i obywatelstwa Unii**. Na ich przykładzie widać, **jak ważnym osiągnięciem w integracji europejskiej jest prawo do swobodnego przemieszczania się**. Ponad 55 % obywateli uważa, że prawo to jest korzystne dla integracji europejskiej, dla rynków pracy i dla ogółu ludności, a zdaniem 84 % obywateli jest ono korzystne dla gospodarki ich kraju². Mobilność wewnątrzunijna pozwala ludziom „doświadczyć Europy”, uzyskać szersze możliwości w zakresie edukacji, pracy i życia, a także nabyć nowe umiejętności. Pomaga też zwiększyć produktywność i złagodzić problem niedoboru pracowników, szczególnie wykwalifikowanych³.

Przepisy dotyczące koordynacji zabezpieczenia społecznego⁴, przyjęte już na początkowym etapie integracji europejskiej, chronią prawa w zakresie zabezpieczenia społecznego osób przemieszczających się po Europie. Gwarantują one takim osobom nieprzerwane

¹ Komunikat Komisji: 30-lecie jednolitego rynku.

² Badania Eurobarometr: „Mobilność pracowników wewnątrz UE po pandemii”, dostępne pod linkiem: Mobilność pracowników wewnątrz UE po pandemii – grudzień 2022 r. – badanie Eurobarometr (europa.eu) oraz „[Obywatele Unii Europejskiej a demokracja – lipiec 2020 r.](#)”.

³ europejskim oraz Badanie gospodarcze OECD: Strefa euro 2021, OECD Publishing, Paryż.

⁴ Rozporządzenie (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz rozporządzenie (WE) nr 987/2009 dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004. Rozporządzenia te mają zastosowanie także do Norwegii, Islandii, Liechtensteinu i Szwajcarii. Jeśli chodzi o Zjednoczone Królestwo, odrębne przepisy zawarto w umowach z tym państwem.

otrzymywanie świadczeń (takich jak świadczenia z tytułu starości, zasiłki dla bezrobotnych lub świadczenia rodzinne) i objęcie opieką zdrowotną, nawet jeśli podróżują one lub przenoszą się do innego kraju UE. Modernizacja tych przepisów jest obecnie przedmiotem negocjacji w Parlamencie Europejskim i Radzie UE⁵.

Jednocześnie nadal istnieje **ogromny potencjał poprawy koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego i wspierania sprawiedliwej mobilności za sprawą dalszej cyfryzacji** tego obszaru w ramach starań na rzecz przyspieszenia transformacji cyfrowej w Europie, zmniejszenia obciążeń administracyjnych i poprawy konkurencyjności gospodarki europejskiej.

Obywatele i przedsiębiorstwa w sytuacji transgranicznej często napotykają trudności w kontaktach z instytucjami zabezpieczenia społecznego, inspektoratami pracy i świadczeniodawcami opieki zdrowotnej. Procedury potwierdzania i weryfikacji uprawnień w zakresie zabezpieczenia społecznego bywają czasochłonne i związane z obciążeniami administracyjnymi, ponieważ często wymagają fizycznej obecności i dokumentów fizycznych – „dokumentów przenośnych”⁶, m.in. europejskiej karty ubezpieczenia zdrowotnego (EKUZ). Przedsiębiorstwa niejednokrotnie są narażone na koszty i przeszkody administracyjne,

⁵ COM(2016) 815 final

⁶ Zob. [prawo do zabezpieczenia społecznego – standardowe formularze – Your Europe \(europa.eu\)](https://your-europe.europa.eu/pl/prawo-do-zabezpieczenia-spoecznego-standardowe-formularze)

w szczególności w przypadku delegowania pracowników do tymczasowego świadczenia pracy za granicą⁷. Przeszkody te mogą zniechęcać obywateli do korzystania z prawa do swobodnego przemieszczania się, a przedsiębiorstwa – do prowadzenia działalności za granicą i czerpania korzyści z jednolitego rynku. Zwrócono na nie uwagę w ramach Konferencji w sprawie przyszłości Europy oraz panelu obywatelskiego ds. mobilności edukacyjnej jako na kwestie istotne dla obywateli⁸.

Mimo inicjatyw podjętych w ostatnich latach w celu usprawnienia wymiany informacji instytucje zabezpieczenia społecznego, świadczeniodawcy opieki zdrowotnej i inspektoraty pracy również napotykają trudności w dostępie do danych i ich wymianie ze względu na niewystarczającą interoperacyjność między systemami krajowymi. Pociąga to za sobą również koszty, m.in. w związku z wydawaniem i weryfikacją dokumentów uprawniających do świadczeń, koniecznością ich okresowej wymiany oraz ryzykiem nadużyć i błędów związanych z dokumentami przenośnymi oraz nieprawidłowym korzystaniem z EKUZ⁹.

Parlament Europejski¹⁰, państwa członkowskie, instytucje zabezpieczenia społecznego i partnerzy społeczni wzywali również do podjęcia działań na szczeblu unijnym i krajowym w celu dalszego uproszczenia procedur dla obywateli i przedsiębiorstw, zmniejszenia przeszkód administracyjnych oraz przejścia na bardziej interoperacyjne, wzajemnie połączone i zautomatyzowane systemy zabezpieczenia społecznego. Konieczność takich działań była jednym z głównych wniosków z konferencji wysokiego szczebla pt. „Cyfryzacja koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (ESSPASS) i kart pracy”, która odbyła się 1 marca 2023 r. Apelowano podczas niej także o większą jasność co do poszczególnych inicjatyw UE i tego, na ile inicjatywy te wzajemnie się uzupełniają.

Aby odpowiedzieć na te apele i sprostać wyzwaniom, przed którymi stoją obywatele i przedsiębiorstwa, w niniejszym komunikacie przedstawiono przegląd bieżących inicjatyw w ramach ogólnego krajobrazu cyfrowego oraz zaproponowano dalsze środki, które należy wdrożyć w perspektywie krótko- i średnioterminowej.

Dalsza cyfryzacja tego obszaru może:

- ograniczyć przeszkody administracyjne i koszty dla przemieszczających się obywateli i przedsiębiorstw prowadzących działalność za granicą, w tym małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), dzięki lepszym doświadczeniom w kontaktach cyfrowych z organami publicznymi do celów zabezpieczenia społecznego;
- korzystnie wpłynąć na jakość usług publicznych i skuteczność procesów koordynacji zabezpieczenia społecznego;
- poprawić wymianę informacji i współpracy między instytucjami dzięki większej interoperacyjności, automatyzacji i lepszej wymianie danych;
- ograniczyć ryzyko błędów i nadużyć w zakresie zabezpieczenia społecznego, w tym związanych z fałszowaniem dokumentów, a tym samym zwiększyć ochronę osób

⁷ Jak wynika z opublikowanego przez Komisję [wykazu przeszkód](#) z 2020 r., obciążenie administracyjne wynikające z przepisów dotyczących delegowania pracowników za granicą jest jedną z głównych przeszkód jednolitego rynku.

⁸ [Konferencja w sprawie przyszłości Europy – sprawozdanie z końcowego wyniku](#) oraz [zalecenie 20 w ramach panelu obywatelskiego ds. mobilności edukacyjnej](#).

⁹ Więcej na temat nadużyć i błędów związanych z dokumentami przenośnymi i niewłaściwym sposobem korzystania z EKUZ w dokumentach: [„Nadużycia i błędy w dziedzinie koordynacji zabezpieczenia społecznego w UE”](#) oraz [„Transgraniczna opieka zdrowotna w UE w ramach koordynacji zabezpieczenia społecznego – rok odniesienia 2021”](#).

¹⁰ Zob. rezolucje Parlamentu Europejskiego: [P9_TA\(2020\)0371](#); [P9_TA\(2020\)0284](#); [P9_TA\(2021\)0007](#); [P9_TA\(2021\)0249](#); [P9_TA\(2020\)0176](#); [P9_TA\(2021\)0473](#); [P9_TA\(2023\)0203](#).

i wzmocnić sprawiedliwą mobilność.

Niniejszy komunikat stanowi wkład w starania UE na rzecz przyspieszenia transformacji cyfrowej Europy i promowania podejścia do cyfryzacji skoncentrowanego na człowieku. Głównym celem **programu polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie”**¹¹ jest zapewnienie, aby nasze środowisko cyfrowe było inkluzywne oraz aby usługi publiczne, zdrowotne i opiekuńcze były również dostępne dla każdego w zaufanym i bezpiecznym środowisku online. W programie tym określono konkretne cele w zakresie cyfryzacji usług publicznych, w szczególności zapewnienie, aby do 2030 r. 100 % kluczowych usług publicznych było dostępnych online. Program polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” zawiera również cele dotyczące umiejętności cyfrowych, m.in. zapewnienie, aby 80 % osób w wieku 16–74 lat posiadało przynajmniej podstawowe umiejętności cyfrowe. Poprawa umiejętności cyfrowych jest jednym z głównych celów **Europejskiego Roku Umiejętności**¹².

W **Europejskiej deklaracji praw i zasad cyfrowych w cyfrowej dekadzie**¹³ potwierdzono kluczową rolę ludzi w transformacji cyfrowej, podkreślając znaczenie ochrony i bezpieczeństwa danych, a także inkluzywności i dostępności. Obywatele powinni również mieć swobodę wyboru, czy chcą korzystać z narzędzi cyfrowych czy nie.

2. Wykorzystanie możliwości cyfryzacji w celu wspierania swobodnego przepływu i sprawiedliwej mobilności

2.1. Inicjatywy międzysektorowe UE istotne dla koordynacji zabezpieczenia społecznego

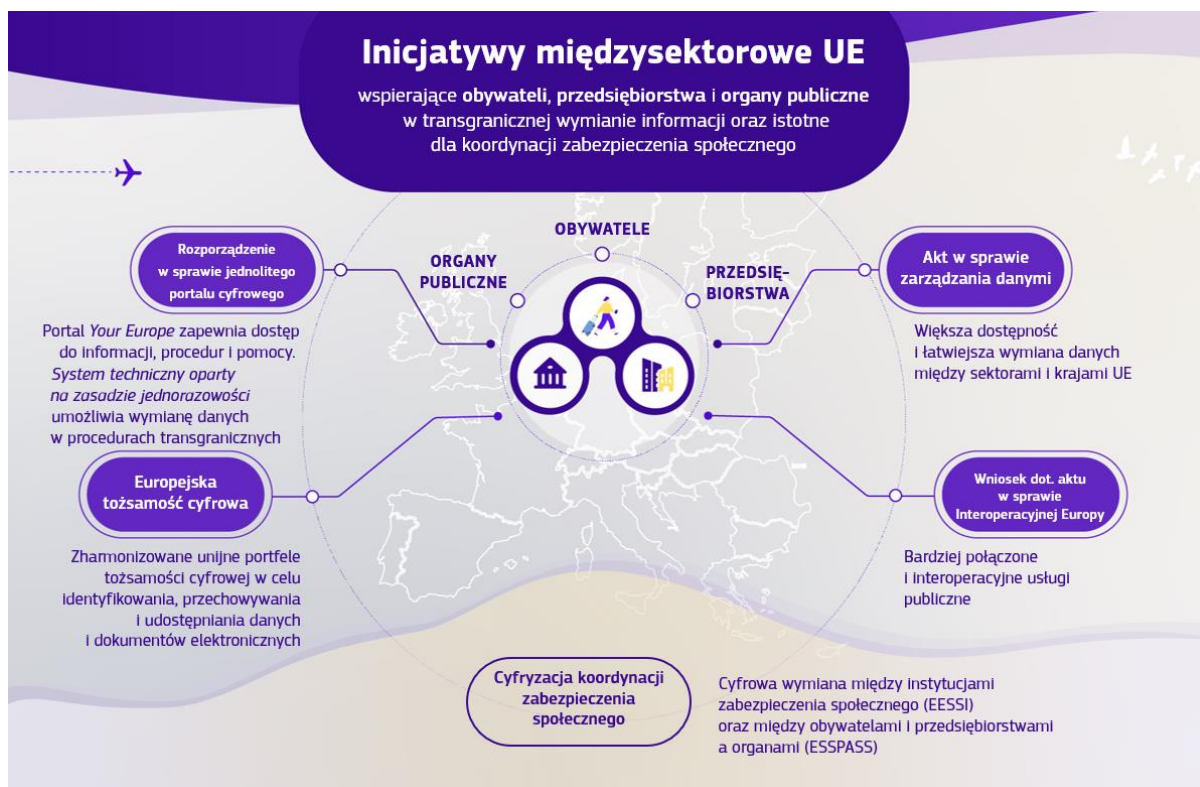
Cyfryzacja usług publicznych ma kluczowe znaczenie dla budowania nowoczesnych, efektywnych administracji, które zaspokajają potrzeby obywateli i przedsiębiorstw, zapewniając im dostępne usługi cyfrowe i bezproblemowe korzystanie z nich, oraz przyczyniają się do powodzenia jednolitego rynku europejskiego.

Na szczęblu UE podjęto istotne działania służące poczynieniu postępów w tym kierunku. Szereg inicjatyw międzysektorowych UE wspierających rozwój transgranicznych cyfrowych usług publicznych stanowi solidne podstawy dalszej cyfryzacji w dziedzinie koordynacji zabezpieczenia społecznego.

¹¹ [Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) 2022/2481 z dnia 14 grudnia 2022 r. ustanawiająca program polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r.](#) Jak wynika z przeprowadzonego niedawno badania [Eurobarometr](#), 74 % obywateli UE uważa, że technologie cyfrowe będą ważne w ich życiu do 2030 r., szczególnie na potrzeby dostępu (również w innych krajach UE) do usług online.

¹² [Europejski Rok Umiejętności.](#)

¹³ [Europejska deklaracja praw i zasad cyfrowych w cyfrowej dekadzie.](#)

W **rozporządzeniu w sprawie jednolitego portalu cyfrowego**¹⁴ zobowiązano państwa członkowskie do tego, aby do 12 grudnia 2023 r. zapewniły obywatelom i przedsiębiorstwom dostęp online do 21 procedur administracyjnych i możliwość przeprowadzenia ich w całości online¹⁵, wraz z możliwością otrzymania wyników drogą elektroniczną, przy czym dostęp do procedur krajowych ma odbywać się za pośrednictwem **portalu Your Europe**¹⁶. Trzy z tych procedur dotyczą obszaru koordynacji zabezpieczenia społecznego: wniosek o ustalenie, które ustawodawstwo w zakresie zabezpieczenia społecznego ma zastosowanie do danego posiadacza (czego wynikiem jest dokument przenośny A1), wnioski o wydanie europejskiej karty ubezpieczenia zdrowotnego oraz wnioski o obliczenie wysokości emerytur.

Obecnie trwają prace nad **systemem technicznym opartym na zasadzie jednorazowości**, który umożliwi organom krajowym automatyczną wymianę dokumentów i informacji na potrzeby wspomnianych 21 procedur, zgodnie z wymogiem przewidzianym w rozporządzeniu w sprawie jednolitego portalu cyfrowego. Celem tego systemu jest zapewnienie możliwości ponownego wykorzystywania informacji, które są już przechowywane w formacie elektronicznym przez inne administracje w Europie, tak aby nie obciążać dodatkowo obywateli i przedsiębiorstw.

¹⁴ [Rozporządzenie \(UE\) 2018/1724](#) w sprawie utworzenia jednolitego portalu cyfrowego w celu zapewnienia dostępu do informacji, procedur oraz usług wsparcia i rozwiązywania problemów, a także zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1024/2012.

¹⁵ Procedury te obejmują sytuacje związane z pracą, nauką, przejściem na emeryturę, przeprowadzką do innego kraju lub prowadzeniem działalności gospodarczej (zarówno w kontekście krajowym, jak i transgranicznym), przy czym procedury takie jak rejestracja samochodu lub ubieganie się o emeryturę są w pełni cyfrowe i eliminują potrzebę korzystania z dokumentów papierowych.

¹⁶ https://europa.eu/youreurope/index_pl.htm

Europejskie ramy tożsamości cyfrowej¹⁷ umożliwią obywatelom i przedsiębiorstwom identyfikację i przechowywanie w europejskim portfelu tożsamości cyfrowej wielu rozmaitych dokumentów w formie elektronicznej, takich jak prawa jazdy, recepty elektroniczne (e-recepty) i inne dokumenty medyczne, dokumenty poświadczające wykształcenie i kwalifikacje zawodowe oraz zaświadczenia dotyczące zabezpieczenia społecznego.

Celem **proponowanego aktu w sprawie Interoperacyjnej Europy**¹⁸ jest ustanowienie ram współpracy dla organów administracji publicznej z całej UE na potrzeby uzgadniania wspólnych rozwiązań w zakresie interoperacyjności i z myślą o zwiększeniu ich ponownego wykorzystywania podczas tworzenia transgranicznych usług publicznych. Zwiększenie efektywności świadczenia usług publicznych będzie korzystne zarówno dla obywateli, jak i dla przedsiębiorstw dzięki zwiększonej interoperacyjności, poprawie wzajemnych powiązań między cyfrowymi administracjami publicznymi i usprawnieniu udostępniania danych we wszystkich sektorach i we wszystkich państwach UE.

2.2. Inicjatywy cyfrowe w dziedzinie koordynacji zabezpieczenia społecznego

Poza inicjatywami międzysektorowymi UE podjęto konkretne inicjatywy mające na celu cyfryzację koordynacji zabezpieczenia społecznego i reagowanie na wyzwania w tej dziedzinie.

W ostatnich latach poczyniono znaczne postępy, jeśli chodzi o elektroniczną wymianę informacji dotyczących zabezpieczenia społecznego między instytucjami. Komisja i państwa członkowskie rozpoczęły również prace nad dalszą poprawą interakcji między obywatelami i przedsiębiorstwami a instytucjami zabezpieczenia społecznego, inspektoratami pracy i świadczeniodawcami opieki zdrowotnej, usprawnieniem procedur i zmniejszeniem obciążeń administracyjnych dla wszystkich zaangażowanych stron.

2.2.1. Efektywniejsze rozpatrywanie transgranicznych spraw dotyczących zabezpieczenia społecznego między instytucjami: system EESSI

Zgodnie z wymogami określonymi w przepisach UE dotyczących koordynacji zabezpieczenia społecznego¹⁹ w celu zapewnienia szybkiej i bezpiecznej wymiany informacji między instytucjami zabezpieczenia społecznego w całej Europie utworzono **system elektronicznej wymiany informacji dotyczących zabezpieczenia społecznego (EESSI)**, który zastąpił komunikację w formie papierowej.

Projekt EESSI rozpoczął się w 2008 r., a system uruchomiono w 2019 r. Od tego czasu EESSI umożliwia szybsze, efektywniejsze i dokładniejsze rozpatrywanie spraw w obszarach i działach zabezpieczenia społecznego objętych unijnymi przepisami dotyczącymi koordynacji (takich jak określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa, świadczenia z tytułu choroby, wypadków przy pracy, świadczenia emerytalne, zasiłki dla bezrobotnych i świadczenia rodzinne).

Celem jest ułatwienie ochrony praw do zabezpieczenia społecznego w wymiarze transgranicznym dzięki umożliwieniu szybszego rozpatrywania spraw, obliczania i wypłacania

¹⁷ Wniosek dotyczący rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 910/2014 w odniesieniu do ustanowienia europejskich ram tożsamości cyfrowej. 29 czerwca 2023 r. Parlament Europejski i Rada osiągnęły wstępne porozumienie polityczne w sprawie tego wniosku.

¹⁸ Wniosek dotyczący rozporządzenia ustanawiającego środki na rzecz zapewnienia wysokiego poziomu interoperacyjności sektora publicznego w całej Unii.

¹⁹ Zob. art. 78 i 79 rozporządzenia (WE) nr 883/2004 oraz art. 4 i 95 rozporządzenia (WE) nr 987/2009.

świadczeń (np. uprawnień emerytalnych dla osób, które pracowały w kilku krajach, świadczeń rodzinnych i zasiłków dla bezrobotnych).

System ten uporządkowuje wymianę informacji oraz zwiększa efektywność procesów zabezpieczenia społecznego i współpracy administracyjnej między krajami i ich instytucjami zabezpieczenia społecznego, nie wpływając przy tym na żadne szczególne elementy podstawowych krajowych systemów zabezpieczenia społecznego.

Doświadczenia związane z EESSI uwypukliły złożoność cyfryzacji procesów transgranicznych z udziałem tysięcy instytucji zabezpieczenia społecznego i wszystkich działów zabezpieczenia społecznego. Mimo zaangażowania państw członkowskich, które inwestują swój czas i pieniądze w zaprojektowanie, opracowanie i wdrożenie na szeroką skalę rozwiązania cyfrowego na potrzeby koordynacji zabezpieczenia społecznego w całej UE, postępy na szczeblu unijnym są powolne²⁰.

Choć EESSI funkcjonuje obecnie we wszystkich 32 państwach uczestniczących i już teraz pozwala usprawnić rozpatrywanie spraw z korzyścią dla osób przemieszczających się po UE, niektóre państwa nadal muszą podjąć działania, aby ukończyć wdrażanie systemu na poziomie krajowym. Dotyczy to w szczególności zwrotu kosztów opieki zdrowotnej między krajami. Do

²⁰ Od początku projektu w 2008 r. oprócz zasobów krajowych udostępniono z budżetu UE ponad 120 mln EUR na wsparcie rozwoju EESSI.

czasu podjęcia tych ostatnich działań procesy te wymagają stosowania alternatywnych sposobów komunikacji poza systemem. Oznacza to, że 13 państw, które już w pełni wdrożyły EESSI²¹, musi utrzymywać równoległe, oparte na dokumentach papierowych procesy na potrzeby transakcji z państwami, które nie są jeszcze gotowe.

Zakończenie pełnego wdrożenia EESSI jest priorytetem²². Komisja w dalszym ciągu pomaga państwom członkowskim we wdrażaniu systemu. Współpracuje z nimi w celu usprawnienia systemu i jego procesów.

Europejski Urząd ds. Pracy także przyczyni się do szerszego korzystania z EESSI²³. Urząd planuje uruchomienie programu wzajemnego uczenia się i zrozumienia, służący skuteczniejszemu wykorzystaniu systemu EESSI.

Komisja wzywa państwa członkowskie do:

- przyspieszenia wdrażania EESSI, tak aby zapewnić pełne wdrożenie systemu najpóźniej do końca 2024 r.

Komisja wzywa Europejski Urząd ds. Pracy do:

- uruchomienia programu wzajemnego uczenia się i zrozumienia na rzecz EESSI w 2024 r.

Komisja:

- będzie współpracować z państwami członkowskimi w celu przyspieszenia ich działań wdrożeniowych oraz zapewni kwartalne monitorowanie i sprawozdawczość na temat tych działań na stronie internetowej portalu Europa²⁴.

Komisja, we współpracy z państwami członkowskimi:

- będzie w dalszym ciągu poprawiać funkcjonowanie i utrzymanie EESSI w celu dalszego ułatwiania instytucjom zabezpieczenia społecznego korzystania z niego.

2.2.2. Ułatwianie przemieszczającym się obywatelom kontaktów z organami krajowymi w całej Europie: inicjatywa ESSPASS

Chociaż poprawa elektronicznej wymiany informacji dotyczących zabezpieczenia społecznego między instytucjami ma ogromne znaczenie, jest to jedynie pierwszy krok. Cyfryzacja powinna przynosić korzyści wszystkim, w szczególności obywatelom i przedsiębiorstwom, aby jeszcze bardziej ułatwić im korzystanie z praw na jednolitym rynku dzięki usprawnieniu procedur i zmniejszeniu obciążeń administracyjnych.

W tym celu w Planie działania na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych²⁵ zapowiedziano uruchomienie projektu pilotażowego w zakresie **europejskiego dowodu zabezpieczenia społecznego (ESSPASS)**, aby zbadać możliwość opracowania rozwiązania cyfrowego do

²¹ 13 państw jest w stanie prowadzić elektroniczną wymianę we wszystkich sektorach zabezpieczenia społecznego i ze wszystkimi instytucjami: BG, DK, EE, FR, CY, LV, HU, MT, PT, SE oraz IS, NO i UK.

²² Pełne wdrożenie EESSI mogłoby zapewnić skuteczne wsparcie dla transgranicznej mobilności pracowników, a tym samym przyczynić się do zwiększenia odporności rynków pracy na cykl koniunkturalny: [Badanie gospodarcze OECD: Strefa euro 2021](#), OECD Publishing, Paryż.

²³ Motyw 19 i art. 7 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2019/1149 ustanawiającego Europejski Urząd ds. Pracy.

²⁴ System elektronicznej wymiany informacji dotyczących zabezpieczenia społecznego (EESSI) – Zatrudnienie, sprawy społeczne i włączenie społeczne – Komisja Europejska (europa.eu).

²⁵ Plan działania na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych.

weryfikacji dokumentów potwierdzających uprawnienia do zabezpieczenia społecznego w innych krajach UE (tj. dokumentów przenośnych, w tym EKUZ). Powinno to ułatwić korzystanie z praw do zabezpieczenia społecznego podczas podróży, przemieszczania się i pracy w innym państwie członkowskim, a jednocześnie obniżyć ryzyko nadużyć i błędów. Takie rozwiązanie powinno również uprościć procedury dla przedsiębiorstw, np. przy wysyłaniu (delegowaniu) pracowników do tymczasowej pracy za granicę.

Podczas gdy EESSI umożliwia wymianę wyłącznie między instytucjami zabezpieczenia społecznego, ESSPASS pomógłby osobom podróżującym lub przemieszczającym się do innego państwa UE lub przedsiębiorstwom prowadzącym działalność za granicą w kontaktach cyfrowych z instytucjami zabezpieczenia społecznego i innymi podmiotami publicznymi, takimi jak inspektoraty pracy i świadczeniodawcy opieki zdrowotnej, w razie potrzeby.

ESSPASS będzie opierać się na odpowiednich unijnych inicjatywach cyfrowych. Strona internetowa portalu Your Europe może stanowić pojedynczy punkt kontaktowy dla obywateli i przedsiębiorstw do wnioskowania o wydanie dokumentów na potrzeby koordynacji zabezpieczenia społecznego, które mają zostać poddane digitalizacji zgodnie z rozporządzeniem w sprawie jednolitego portalu cyfrowego. Po wdrożeniu ramy europejskiej tożsamości cyfrowej i znormalizowane unijne cyfrowe portfele mogą również być wykorzystywane do identyfikacji przemieszczających się obywateli oraz przechowywania i udostępniania cyfrowych dokumentów przenośnych, w tym EKUZ.

ESSPASS byłby uzupełnieniem tych funkcji, ponieważ umożliwiłby instytucjom zabezpieczenia społecznego, inspektoratom pracy i świadczeniodawcom opieki zdrowotnej sprawdzenie w czasie rzeczywistym, czy dokumenty są ważne lub czy nastąpiły jakieś zmiany.

Przykładowe sytuacje

Dzięki przepisom UE osoba przebywająca tymczasowo za granicą, która potrzebuje niezbędnej opieki zdrowotnej, będzie traktowana na takich samych warunkach i po takich samych kosztach jak mieszkańcy danego kraju. Lekarz poprosi o okazanie europejskiej karty ubezpieczenia zdrowotnego (EKUZ). Następnie organy administracji krajowej zajmą się zwrotem kosztów. Może się jednak zdarzyć, że taka osoba zapomni zabrać ze sobą kartę lub zgubi ją. Problemy mogą wystąpić również wówczas, gdy szpital nie jest w stanie zweryfikować ważności EKUZ (np. w razie wątpliwości konieczna może być dalsza wymiana informacji między odpowiednimi instytucjami państw członkowskich).

- Przed wyjazdem na wakacje do Hiszpanii Živa powinna zwrócić się do swojej instytucji ubezpieczenia zdrowotnego w Słowenii o wydanie cyfrowej EKUZ. W tym celu odwiedza portal Your Europe (tj. jednolity portal cyfrowy), który przekierowuje ją na stronę internetową jej instytucji.
- Instytucja wydaje cyfrową EKUZ.
- Živa łatwo przechowuje EKUZ w swoim cyfrowym portfelu (tj. przyszłym unijnym portfelu tożsamości cyfrowej). Nie musi już nosić ze sobą plastikowej karty.
- Jeżeli podczas wakacji Živa będzie potrzebować leczenia, przedstawi EKUZ w szpitalu, aby udowodnić, że jest objęta ubezpieczeniem w Słowenii.
- Za pośrednictwem ESSPASS szpital może sprawdzić w czasie rzeczywistym, czy EKUZ jest ważna (tj. czy została wydana przez właściwą instytucję i czy jeszcze nie wygasła). Pozwala to zwiększyć zaufanie do korzystania z EKUZ i zmniejszyć ryzyko odmowy przez świadczeniodawcę.

Zgodnie z przepisami UE osoba prowadząca przedsiębiorstwo, która chce delegować pracownika do tymczasowej pracy za granicą, musi wystąpić o poświadczenie, które ustawodawstwo w zakresie zabezpieczenia społecznego ma zastosowanie do tego pracownika (tj. dokument przenośny A1). Inspektor w kraju przyjmującym może poprosić pracownika delegowanego o okazanie tego poświadczenia. W niektórych przypadkach inspektor może mieć wątpliwości co do ważności dokumentu i konieczna może być dalsza wymiana informacji między organami.

- Jannis ma firmę i chce wysłać swojego pracownika, Georgiosa, do tymczasowej pracy we Włoszech. Jannis zwraca się do właściwej instytucji greckiej o wydanie cyfrowego dokumentu przenośnego A1. Odwiedza portal Your Europe, który przekierowuje go na krajową stronę internetową instytucji.
- Krajowa instytucja zabezpieczenia społecznego weryfikuje wniosek i, jeżeli warunki są spełnione, wydaje dokument elektroniczny, który jest udostępniany Jannisowi i Georgiosowi.
- Georgios łatwo przechowuje dokument w swoim cyfrowym portfelu (tj. przyszłym unijnym portfelu tożsamości cyfrowej).
- Jednocześnie za pośrednictwem EESSI grecka instytucja zabezpieczenia społecznego informuje instytucję włoską o delegowaniu pracownika.
- Włoski inspektor pracy Nicola prosi Georgiosa o przedstawienie dokumentu przenośnego A1.
- Korzystając z ESSPASS, Nicola przeprowadza weryfikację dokumentu w czasie rzeczywistym. Pozwala to zweryfikować ważność dokumentu, a przy tym zwiększa zaufanie.

Potencjalne rozwiązanie ESSPASS musi być w pełni zgodne z unijnymi przepisami o ochronie danych, w szczególności z ogólnym rozporządzeniem o ochronie danych²⁶, oraz z przepisami bezpieczeństwa. Wszelkie przetwarzanie danych osobowych wymaga podstawy prawnej, również w sytuacjach, w których dane już zgromadzone i przetworzone mają zostać

²⁶ [Rozporządzenie \(UE\) 2016/679](#) w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).

przekazane lub udostępnione innym podmiotom publicznym i prywatnym. Ponadto przetwarzać i udostępniać właściwym organom krajowym i zaufanym zainteresowanym stronom (np. świadczeniodawcy opieki zdrowotnej – w przypadku EKUZ) należy jedynie te dane, które są bezwzględnie niezbędne do weryfikacji uprawnień. Rozwiązanie to musi również być zgodne z wymogami dostępności²⁷ i sprzyjać włączeniu społecznemu wszystkich osób – zwłaszcza osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i osób nieposiadających umiejętności cyfrowych.

Projekt pilotażowy ESSPASS rozpoczęto w 2021 r. od pierwszej fazy działań pilotażowych zainicjowanych przez włoską instytucję zabezpieczenia społecznego Istituto Nazionale della Previdenza Sociale, w której to fazie skoncentrowano się na cyfryzacji procedur dotyczących dokumentu przenośnego A1. Do tej pierwszej fazy przystąpiło jeszcze 13 innych państw członkowskich, głównie w charakterze obserwatorów. Wyniki pilotażu pokazały, że ESSPASS może uprościć życie przemieszczających się obywateli i przedsiębiorstw świadczących usługi za granicą, w tym małych i średnich przedsiębiorstwach, dzięki usprawnieniu procedur i zmniejszeniu obciążeń administracyjnych²⁸.

W następstwie pierwszej fazy dwa konsorcja zrzeszające instytucje państw członkowskich realizują działania związane z ESSPASS i rozwijają projekt pilotażowy w zakresie wydawania i weryfikowania dokumentu przenośnego A1 i europejskiej karty ubezpieczenia zdrowotnego²⁹ w ramach programu „Cyfrowa Europa”.

Komisja będzie nadal wspierać te konsorcja w ich działalności i pomagać w zapewnieniu spójności tych działań z innymi unijnymi inicjatywami cyfrowymi.

W całym projekcie pilotażowym, który zostanie sfinalizowany do 2025 r., także z uwagi na potencjalne wdrożenie rozwiązania cyfrowego na dużą skalę w całej Europie, zasadnicze znaczenie ma dalsze konkretne zaangażowanie polityczne i finansowe państw członkowskich.

Komisja wzywa wszystkie państwa członkowskie do:

- przystąpienia do dwóch konsorcjów zrzeszających instytucje państw członkowskich i realizujących projekt pilotażowy w zakresie cyfrowego wydawania i weryfikowania dokumentu przenośnego A1 i EKUZ.

Komisja:

- oprócz współfinansowania będzie pomagać konsorcjom i zapewniać specjalistyczną wiedzę techniczną do czasu zakończenia działań w 2025 r.;
- po zakończeniu trwających działań pilotażowych konsorcjów podejmie decyzję o kolejnych krokach, w tym o możliwości wdrożenia rozwiązania ESSPASS we

²⁷ Zob. w szczególności dyrektywa (UE) 2016/2102 w sprawie dostępności stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego oraz dyrektywa (UE) 2019/882 w sprawie wymogów dostępności produktów i usług, zwłaszcza załącznik I do niej.

²⁸ Wyniki przedstawiono na konferencji w sprawie cyfryzacji koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego i kart pracy. Respondenci kwestionariusza na potrzeby konferencji uznali, że ESSPASS znacznie pomógłby zmniejszyć bariery dla swobodnego przepływu i mobilności pracowników (56 %) oraz uprościć procedury dla: obywateli i pracowników (63 %), instytucji, inspektoratów pracy i świadczeniodawców opieki zdrowotnej (66 %) oraz przedsiębiorstw (52 %). Pomógłby również ograniczyć błędy i nadużycia związane z zabezpieczeniem społecznym (61 %).

²⁹ Instytucje państw członkowskich należące do konsorcjum w ramach europejskiej tożsamości cyfrowej (AT, BE, CZ, DK, DE, IE, IT, NL, PL, PT, ES, SE) pracują nad wykorzystaniem unijnych portfeli tożsamości cyfrowej do celów dokumentu przenośnego A1 i EKUZ (a także do innych zastosowań). Instytucje państw członkowskich należące do konsorcjum w ramach [europejskiej infrastruktury usług technologii blockchain](#) (AT, BE, DE, IT) szczegółowo badają możliwości wykorzystania tej infrastruktury i łańcucha bloków do wymiany dokumentów elektronicznych.

wszystkich państwach UE oraz o tym, czy będzie to wymagało ram legislacyjnych.

2.3. Inne inicjatywy ułatwiające swobodny przepływ, mobilność pracowników i egzekwowanie prawa pracy

Obecnie opracowuje się szereg innych systemów i narzędzi wspierających mobilność pracowników, ochronę socjalną, transgraniczną opiekę zdrowotną i egzekwowanie prawa pracy. Uzupełniają one EESSI i ESSPASS i mają służyć dalszemu ułatwianiu mobilności obywateli i pracowników, uproszczeniu procedur administracyjnych dla obywateli, przedsiębiorstw i organów krajowych oraz ochronie praw pracowniczych.

Emerytury 	Przy wsparciu Komisji opracowywana jest aktualnie Europejska Usługa Monitorowania, mająca dostarczać pracownikom mobilnym na dowolnym etapie ich kariery zawodowej informacje na temat uprawnień emerytalnych przysługujących im w państwach członkowskich, w których pracowali. Rozwiązanie to bazuje na istniejących krajowych systemach monitorowania. Celem jest umożliwienie obywatelom podejmowania świadomych decyzji dotyczących ich kariery i potrzeb oszczędnościowych, tak aby zapewnić bardziej adekwatne emerytury.
Delegowanie pracowników³⁰ 	Komisja i państwa członkowskie pracują nad wspólnym elektronicznym formularzem oświadczenia o delegowaniu pracowników (e-oświadczenie). Celem e-oświadczenia jest zmniejszenie obciążeń administracyjnych dla przedsiębiorstw i ułatwienie wymiany informacji z właściwymi organami w państwach członkowskich, a jednocześnie pomoc w zwalczaniu oszustw i nadużyć.
Transgraniczna opieka zdrowotna 	W ramach planowanej europejskiej przestrzeni danych dotyczących zdrowia ³¹ Komisja i państwa członkowskie dążą do pełnego wykorzystania infrastruktury cyfrowej MojeZdrowie@UE (MyHealth@EU) w całej Europie na potrzeby wymieniania się e-receptami, skróconymi kartami zdrowia pacjenta, wynikami badań laboratoryjnych, wypisami ze szpitala i obrazami medycznymi. Mogłoby się

³⁰ [Dyrektywa 2014/67/UE w sprawie egzekwowania dyrektywy 96/71/WE dotyczącej delegowania pracowników w ramach świadczenia usług](#)

³¹ [Wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie europejskiej przestrzeni danych dotyczących zdrowia.](#)

	to przyczynić do uproszczenia procedur administracyjnych związanych ze zwrotem kosztów transgranicznej opieki zdrowotnej ³² . W 2023 r. infrastruktura MojeZdrowie@UE (MyHealth@EU) funkcjonuje już w jedenastu państwach członkowskich, gdzie zapewnia możliwość świadczenia usług w zakresie e-recept i skróconych kart zdrowia pacjenta.
Prawo pracy i warunki pracy 	Partnerzy społeczni UE w sektorze budowlanym, korzystając ze wsparcia finansowego Komisji, przeprowadzą w latach 2023–2025 projekt mający na celu analizę potencjału zapewnienia interoperacyjności między kartą pracy a kartą zabezpieczenia społecznego w różnych państwach. Ma to służyć ułatwieniu egzekwowania prawa pracy i warunków pracy, poprawie przejrzystości i zapewnieniu sprawiedliwej mobilności.

3. Rozwój technologii cyfrowych w państwach członkowskich prowadzący do skutecznych transgranicznych procesów zabezpieczenia społecznego

Powodzenie cyfryzacji koordynacji zabezpieczenia społecznego będzie możliwe jedynie wówczas, gdy działania UE będą słyły w parze z działaniami na poziomie krajowym.

Wszystkie państwa członkowskie badają sposoby usprawnienia procesów i umożliwienia skuteczniejszego świadczenia usług, choć postępy są nadal nierównomierne w całej Europie i w poszczególnych krajowych sektorach zabezpieczenia społecznego³³.

Wiele państw rozpoczęło cyfryzację zarządzania ochroną socjalną i jej świadczenia, wprowadzając uproszczone cyfrowe portale kompleksowej obsługi, zautomatyzowane procesy (w tym dostęp do niektórych świadczeń), symulatory emerytur oraz wstępnie wypełnione formularze wniosków. Takie **zmiany na poziomie krajowym** nie tylko zwiększają dostępność i skuteczność krajowych systemów ochrony socjalnej i zabezpieczenia społecznego, ale **są warunkiem koniecznym efektywniejszych cyfrowych transgranicznych procesów zabezpieczenia społecznego**. Przyczyniają się one również do poprawy funkcjonowania systemu EESSI i rozpatrywania spraw.

Państwa członkowskie muszą zapewnić, aby ich krajowe strony internetowe, aplikacje mobilne i interfejsy internetowe dotyczące zabezpieczenia społecznego dostępne dla ogółu społeczeństwa spełniały unijne wymogi dostępności dla osób z niepełnosprawnościami³⁴.

³² Na podstawie [dyrektywy 2011/24/UE](#) w sprawie stosowania praw pacjentów w transgranicznej opiece zdrowotnej.

³³ Niektóre z państw członkowskich, które odpowiedziały na pytania zawarte w kwestionariuszu dla grupy roboczej ds. cyfryzacji koordynacji zabezpieczenia społecznego (8 marca 2023 r.), zwróciły uwagę na zagrożenia i wyzwania związane z różnymi stopniami cyfryzacji i automatyzacji w dziedzinie zabezpieczenia społecznego w poszczególnych państwach członkowskich.

³⁴ Zob. przypis 34 powyżej.

Przykłady krajowych inicjatyw cyfrowych

Działania w tym zakresie obejmują wykorzystanie rozwiązań cyfrowych do przyspieszenia wydawania dokumentu przenośnego A1 oraz weryfikacji istotnych faktów w celu ustalenia, które ustawodawstwo w dziedzinie zabezpieczenia społecznego ma zastosowanie, tak jak uczyniły to francuska instytucja URSAFF i belgijski Krajowy Urząd Zabezpieczenia Społecznego. Przykładowo w Belgii 80 % wniosków rozpatruje się bez interwencji człowieka, a dokumenty przenośne A1 wydaje się w ciągu 24 godzin. Dzięki tym zmianom zwiększa się również trafność decyzji i poprawność informacji zawartych w dokumentach.

Niektóre instytucje państw członkowskich wprowadziły w pełni zautomatyzowane procesy przyznawania świadczeń. Przykładami są tu polski Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) i jego automatyczne oprogramowanie do przyznawania świadczeń rodzinnych oraz belgijski Banque Carrefour de la sécurité sociale.

Włoski Istituto Nazionale della Previdenza Sociale (INPS) wykorzystuje eksplorację danych i sztuczną inteligencję do wykrywania przypadków nadużyć lub błędów przy przyznawaniu świadczeń z zabezpieczenia społecznego i zapobiegania takim przypadkom. Państwa członkowskie wykazują coraz większe zainteresowanie dwustronną i wielostronną wymianą informacji oraz wzajemnym łączeniem baz danych dotyczących zabezpieczenia społecznego (przykładem jest rozwiązanie wprowadzone przez Finlandię i Estonię w celu automatyzacji wymiany danych między ich krajowymi rejestrami ludności).

Oprócz pełnego wdrożenia systemu elektronicznej wymiany informacji dotyczących zabezpieczenia społecznego (EESSI), co jest priorytetem, państwa członkowskie powinny nadal inwestować w cyfryzację swoich systemów zabezpieczenia społecznego, również z myślą o zapewnieniu bezproblemowych doświadczeń cyfrowych przemieszczającym się obywatelom i mobilnym przedsiębiorstwom. Aby wesprzeć ten proces, dostępne są różne instrumenty finansowania unijnego, takie jak program „Cyfrowa Europa” (DIGITAL)³⁵, InvestEU, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Instrument Wsparcia Technicznego³⁶ oraz Europejski Fundusz Społeczny Plus³⁷. Środki mające na celu cyfryzację usług publicznych i modernizację procesów administracji publicznej uwzględniono we wszystkich krajowych planach odbudowy i zwiększania odporności, w których na cele cyfrowe należy przeznaczyć co najmniej 20 % łącznych zasobów przewidzianych w planie.

Należy ułatwić wymianę najlepszych praktyk w zakresie krajowych narzędzi i rozwiązań. Europejski Urząd ds. Pracy, zważywszy na jego mandat, mógłby wspierać ten proces, pomagając w tworzeniu wspólnoty praktyków i promując regularną wymianę doświadczeń między organami administracji krajowych.

³⁵ Na DIGITAL przewidziano budżet w wysokości 7,5 mld EUR w cenach bieżących na lata 2021–2027, w tym 1,1 mld EUR na zapewnienie rozsądnego wykorzystania technologii cyfrowych w całej gospodarce i społeczeństwie.

³⁶ Zob. na przykład: https://reform-support.ec.europa.eu/what-we-do/labour-market-social-protection-and-migration/strengthening-administrative-capacity-italian-national-institute-social-security_pl.

³⁷ Kilka państw wykorzystuje te instrumenty do wspierania inicjatyw na rzecz cyfryzacji koordynacji zabezpieczenia społecznego (np. Europejski Fundusz Społeczny Plus na potrzeby EESSI i Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF) oraz DIGITAL na potrzeby projektu pilotażowego ESSPASS).

W celu wspomagania działań podejmowanych przez państwa członkowskie Komisja wzywa Europejski Urząd ds. Pracy do:

- gromadzenia dobrych praktyk w 2024 r. oraz ułatwiania (w ramach specjalnych warsztatów) regularnej wymiany informacji między organami krajowymi na temat narzędzi cyfrowych w dziedzinie zabezpieczenia społecznego, w tym usług transgranicznych;
- przeanalizowania na podstawie wyników tego działania krajowych rozwiązań cyfrowych we wszystkich działach zabezpieczenia społecznego, dojrzałości cyfrowej systemów krajowych i dostępnych zasobów na szczeblu krajowym. Zdobyte informacje posłużą jako podstawa działań służących lepszemu ukierunkowaniu inwestycji i wsparciu tych państw, które pozostają w tyle.

Komisja wzywa państwa członkowskie do:

- zakończenia pełnego wdrożenia systemu EESSI oraz cyfryzacji trzech procedur koordynacji zabezpieczenia społecznego zawartych w załączniku II do rozporządzenia w sprawie jednolitego portalu cyfrowego;
- zapewnienia, aby do 2025 r. obywatele mogli również przez internet składać wnioski o inne dokumenty przenośne dotyczące chorób, wypadków przy pracy, chorób zawodowych i zasiłków dla bezrobotnych oprócz tych, w przypadku których rozporządzenie w sprawie jednolitego portalu cyfrowego wymaga digitalizacji procedur, a także otrzymywać takie dokumenty;
- utrzymania inwestycji w automatyzację procesów rozpatrywania spraw krajowych i transgranicznych w zakresie zabezpieczenia społecznego i ochrony socjalnej, przy jednoczesnym dążeniu do większej interoperacyjności między krajowymi systemami zabezpieczenia społecznego;
- zintensyfikowania starań na rzecz osiągnięcia do 2030 r. celów cyfrowej dekady polegających na zapewnieniu, aby 100 % kluczowych usług publicznych (w tym w obszarze zabezpieczenia społecznego) było dostępnych online oraz aby 100 % obywateli miało dostęp do środków w zakresie identyfikacji elektronicznej (eID), które mają być wykorzystywane do kluczowych usług publicznych w całej UE, w tym do celów zabezpieczenia społecznego.

Komisja wzywa także Parlament Europejski i Radę do:

- szybkiego osiągnięcia porozumienia w sprawie zmiany unijnych przepisów dotyczących koordynacji zabezpieczenia społecznego. Komisja będzie nadal wspierać współprawodawców w realizacji tego celu.

4. Dążenie do bardziej zintegrowanego cyfrowo systemu koordynacji zabezpieczenia społecznego

W ostatnich latach Komisja i państwa członkowskie stworzyły podstawy nowoczesnego i cyfrowego systemu koordynacji zabezpieczenia społecznego, zarówno w odniesieniu do transgranicznej wymiany informacji między organami, jak i świadczenia usług na rzecz obywateli i przedsiębiorstw.

Niezwykle ważne jest kontynuowanie tych starań i przyspieszenie postępów we wdrażaniu

bardziej przyjaznych obywatelom i przedsiębiorstwom, wzajemnie połączonych i interoperacyjnych systemów zabezpieczenia społecznego. W dużej mierze zależy to od ukierunkowania politycznego, zaangażowania i inwestycji oraz wymaga wizji długoterminowej.

Celem jest umożliwienie niezakłóconego i bezpiecznego przepływu informacji między państwami, przyspieszenie i uproszczenie dostępu do usług zabezpieczenia społecznego dla obywateli i przedsiębiorstw oraz zapewnienie, aby korzystanie z tych usług w całej UE nie wiązało się z obciążeniami.

Aby to osiągnąć i wdrożyć podejście ukierunkowane na obywateli i przedsiębiorstwa, potrzebna jest bardziej zintegrowana wymiana danych między systemami zabezpieczenia społecznego, a także większa **interoperacyjność**, zgodnie z wnioskiem dotyczącym aktu w sprawie Interoperacyjnej Europy³⁸, **automatyzacja**, **standaryzacja** danych dotyczących zabezpieczenia społecznego oraz **bezpośredni dostęp** do pierwotnego źródła danych³⁹.

Takie zintegrowane podejście usprawniłoby procesy administracyjne, ograniczając formalności i czynności manualne oraz umożliwiając efektywniejszą alokację zasobów. Interoperacyjność pozwoliłaby organom krajowym zintegrować dane z wielu źródeł i zapewnić wymianę dokładnych i aktualnych informacji między różnymi systemami. Niezbędna jest również możliwość prowadzenia takich interoperacyjnych wymian z systemami obejmującymi pracowników mobilnych pozostających poza zakresem przepisów UE o koordynacji zabezpieczenia społecznego, np. pracowników organizacji międzynarodowych oraz instytucji i innych organów UE. Zautomatyzowane systemy mogłyby pomóc organom w wykrywaniu wzorców nieuczciwej działalności obejmującej wiele lokalizacji w różnych krajach. Doprowadziłoby to do oszczędności kosztów, a także pozwoliłoby zapewnić skuteczną ochronę osób oraz kierowanie świadczeń do tych, którzy ich rzeczywiście potrzebują.

Obywatele zyskaliby łatwiejszy dostęp do usług i mogliby łatwiej otrzymywać świadczenia, co pozwoliłoby zaoszczędzić czas i energię. Przedsiębiorstwa świadczące usługi za granicą odniosłyby korzyści z uproszczonych procesów i większej dokładności danych.

W dążeniach do zapewnienia obywatelom, przedsiębiorstwom i organom krajowym bezproblemowych doświadczeń w transgranicznej mobilności pracowników – zarówno mobilności fizycznej, jak i „wirtualnej” – ważne jest podjęcie działań wykraczających poza dziedzinę zabezpieczenia społecznego i **wspieranie interoperacyjności międzysektorowej**⁴⁰. Wymaga to zbadania poszczególnych procesów regulujących nie tylko koordynację zabezpieczenia społecznego, ale również delegowanie pracowników, transgraniczną opiekę zdrowotną oraz interakcje między koordynacją zabezpieczenia społecznego a prawem pracy,

³⁸ Interoperacyjność transgraniczna sprzyja dostarczaniu bardziej połączonych usług i prowadzi do oszczędności kosztów dla obywateli i przedsiębiorstw w kontaktach z administracją publiczną. Szacuje się, że oszczędności kosztów wyniosą od 5,5 do 6,3 mln EUR dla obywateli oraz od 5,7 do 19,2 mld EUR dla przedsiębiorstw współpracujących z administracją publiczną – [dokument roboczy służb Komisji SWD\(2022\) 721](#).

³⁹ Potrzebę większej interoperacyjności, standaryzacji danych i automatyzacji wyraziło zgodnie wiele zainteresowanych stron na konferencji w sprawie cyfryzacji koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego i kart pracy oraz w ramach grupy roboczej ds. cyfryzacji.

⁴⁰ 80 % respondentów kwestionariusza na potrzeby konferencji w sprawie cyfryzacji koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego i kart pracy uznało, że UE i państwa członkowskie powinny inwestować więcej w (i) interoperacyjność transgraniczną obejmującą powiązane dziedziny polityki oraz (ii) automatyzację.

opodatkowaniem⁴¹ i prawem spółek. Celem jest zapewnienie większej jasności, uproszczenie procedur administracyjnych oraz zbadanie synergii między rozwiązaniami cyfrowymi opracowanymi w poszczególnych sektorach⁴².

Wszelkie dalsze działania będą wymagały starannej oceny potrzeb, wartości dodanej i oczekiwanego wpływu – w tym finansowego – wprowadzenia dodatkowych składników interoperacyjności, wymogów technicznych i wspólnych standardów wymiany danych. Należy przy tym uwzględnić zasady pomocniczości i proporcjonalności, a także kwestie prawne i organizacyjne.

Konieczne będzie również rozwiązanie problemów związanych z prywatnością i ochroną danych, zwłaszcza w przypadku umożliwienia dalszego udostępniania danych. Podobnie przy stosowaniu algorytmów lub sztucznej inteligencji potrzebne będą dokładne zabezpieczenia, m.in. w celu ochrony osób fizycznych przed ryzykiem stronnictwa i dyskryminacji.

Odbywać się będą regularne wymiany informacji na wysokim szczeblu z państwami członkowskimi w celu omówienia głównych działań, które należy podjąć, oraz monitorowania i oceny postępów.

Komisja:

- zainicjuje w 2024 r. badanie dotyczące dalszych zmian w dłuższej perspektywie w zakresie cyfryzacji koordynacji zabezpieczenia społecznego, w ramach którego m.in.:
 - przeanalizuje potrzeby, koszty i korzyści związane z ustanowieniem większej interoperacyjności w kontekście krajowym oraz w wymiarze transgranicznym i międzysektorowym – w oparciu o informacje otrzymane od Europejskiego Urzędu ds. Pracy, państw członkowskich, instytucji zabezpieczenia społecznego, partnerów społecznych i innych odpowiednich zainteresowanych stron;
- zbada możliwość dalszego uproszczenia i usprawnienia procedur regulujących swobodny przepływ osób i pracowników w UE w celu zapewnienia bezproblemowego doświadczenia cyfrowego;
- będzie organizować raz w roku spotkania wysokiego szczebla z państwami członkowskimi w celu omówienia i wsparcia wdrażania dalszej cyfryzacji, normalizacji i automatyzacji w obszarze koordynacji zabezpieczenia społecznego, ułatwiania swobody przemieszczania się i mobilności pracowników, w tym zwiększonej interoperacyjności z innymi odpowiednimi sektorami.

Komisja wzywa państwa członkowskie i wszystkie zainteresowane strony do:

- aktywnego włączenia się w działania zmierzające do osiągnięcia celu, jakim jest bardziej cyfrowo zintegrowany system koordynacji zabezpieczenia społecznego, przez dalsze inwestowanie w działania na rzecz cyfryzacji na poziomie krajowym, z należyтым uwzględnieniem zmian na poziomie unijnym i w innych państwach

⁴¹ Komisja pracuje nad sposobami ułatwienia wdrażania praw podatkników i uproszczenia obowiązków podatkowych, jak zapowiedziano w [Planie działania](#) na rzecz sprawiedliwego i prostego opodatkowania wspierającego odbudowę gospodarczą.

⁴² Na przykład w art. 4 [wniosku Komisji dotyczącego dyrektywy](#) w odniesieniu do szerszego wykorzystania i aktualizacji narzędzi i procesów cyfrowych w ramach prawa spółek w UE przewiduje się ocenę potencjału w zakresie interoperacyjności między [systemem integracji rejestrów przedsiębiorstw](#) (BRIS) a innymi systemami, jak choćby w obszarze opodatkowania i zabezpieczenia społecznego. BRIS zapewnia nieodpłatny dostęp, we wszystkich językach UE, do informacji o spółkach, zgromadzonych bezpośrednio z krajowych rejestrów działalności gospodarczej.

członkowskich.

5. Wnioski

Cyfryzacja ułatwia obywatelom korzystanie z ich praw w zakresie zabezpieczenia społecznego ponad granicami, zmniejszając bariery dla swobodnego przemieszczania się i mobilności pracowników, tym samym ułatwiając przemieszczanie się po UE w ramach podróży oraz w celu zamieszkania, podjęcia studiów lub pracy w innych państwach członkowskich. Dzięki uproszczeniu procedur przyczynia się również do zapobiegania nadużyciom i zmniejszenia obciążeń administracyjnych dla przedsiębiorstw świadczących usługi za granicą. Ostatecznie sprzyja to zrównoważonemu wzrostowi gospodarczemu i poprawia konkurencyjność.

W ostatnich latach poczyniono znaczne postępy, ale aby osiągnąć cel, jakim jest zapewnienie przemieszczającym się obywatelom i mobilnym przedsiębiorstwom bezproblemowego i nieuciążliwego doświadczenia, konieczne jest zwiększenie skali działań na szczeblu unijnym i krajowym w kierunku bardziej zautomatyzowanych, interoperacyjnych i zintegrowanych krajowych systemów zabezpieczenia społecznego.

Komisja dokłada wszelkich starań, aby udzielać wskazówek i wsparcia państwom członkowskim i administracjom krajowym w ich działaniach na rzecz przyspieszenia transformacji cyfrowej w całej Europie.

Stałe zaangażowanie państw członkowskich oraz dalsze zaangażowanie polityczne i finansowe pozostają warunkami wstępnymi budowania bardziej cyfrowej Europy, w tym w obszarze koordynacji zabezpieczenia społecznego w celu wspierania swobodnego przepływu i sprawiedliwej mobilności pracowników.